

hændelse afsluttede noget Saadant er ulovligt, og at det for Fremtiden ikke vil blive taalt. Jeg holder mig overbædende om, at det fra de Vedkommendes Side vil blive gjort gjældende, at her er ikke Tale om nogen tydsk Propaganda, men at hvad der er slett, er slett af religiøs Interesse for de pågældende Menighedsmedlemmer, og det kan heller ikke seile, at der her i Landet findes lunke og løse Hjerner, som ville tage til Tale med hvilken som helst Udflydning, og som i alt Fald ville mene, at det er en Gjenstand af ringe Betydning, som ikke har Krav paa Opmærksomhed. Jeg troer uden Ubefædighed at kunne henvide til en temmelig lang Rigsdagspraxis for, at jeg ikke er tilbøjelig til at gjøre Ophævelser over Smaating, og navnlig ikke kan føle mig kaldet til at benytte det Rigsdagsmedlemmerne tilkommende Initiativ, enten til at stille Forespørgsler eller til at indbringe Lovforslag. Jeg skulde derfor heller ikke have bragt dette Factum under Omtale, hvis det ikke var min Overbeviisning, at der dertil knytter sig et Principspørgsmaal, som har den allerstørste Betydning for Landet. Det er dette, som jeg med saa Ord skal søge at begrunde. Det har nemlig under den sidste sørgelige Krig, og endnu mere i Meget af, hvad der er slett siden den Tid, kun allfor tydeligt vist sig, hvor dybe Spor det har efterladt i Danmark, at det i 400 Aar har været regjeret af et tydsk Dynasti, som først blev dansk henimod den Tid, da det efter Forslynets Villie skulde udslettes, og som ikke blot i det Hele har fulgt en tydsk dynastisk Politikk, men ogsaa i mangfoldige af de vigtigste indre Forhold har regjeret i tydsk Aand og fer en stor Deel ved Hjælp af Tydskere — ofte af meget høi Værd — og som i de sidste 200 Aar har været enevældig Herre over Riget. Saaledes har den danske Nationalitet i mange Tider havt ringe Raar i selve Danmark, og under de ugunstige Forhold befundet sig, ligesom den endnu den Dag idag befinder sig, i en vanskelig Nødværgetilstand ligeoverfor den overmægtige og overmodige Tydskhed. Dette er vor Histories sørgelige og alvorfulde Vidnesbyrd. Og vender jeg mig nu hen til, hvad den nuværende Slægt selv har oplevet og seet med egne Øine, da vide vi jo Alle, hvorledes

Tydskerne have fortræddiget, hæmmet, og i mange Henseender lammet vor hele Udvikling fra det Øieblik af, da den danske Folkeaad reisste sig og fordrede at være Herre i sit eget Huns; hvorledes de ved systematiske og ubholdende Tøgne have bagvasket os for Verden, og til sidst med Rånker og Vold have oversaldet os og plyndret os, ligesom de den Dag idag mishandle vore danske Brødre i Slesvig. Det er ingen dansk Mand, som ikke føler den dybeste Fortørnelse over over al den Uret og Forhaanelse, vi have lidt af Tydskerne. At nu efter alle disse baade gamle og nye Erfaringer en dansk Præst i en dansk Kirke, med en udelukkende dansk Menighed — thi det forandrer naturligviis ikke Sagen, at et Par enkelte Tydskere have bosat sig i Menigheden — vover at holde tydsk Gudsstjeneste, og det endog i et saadant Omfang, og med en saadan Haardnakethed som den, der her synes at foreligge, det forekommer mig ikke blot at være en Ulovlighed, men en ligesom Skandale, og derfor enten Regjeringen eller Folket vilde betragte det som en Bagatel, det ikke er værd at lægge Mærke til, saa troer jeg, at det vilde vridne om en Mand, der tillige vilde indeholde en stor Fare. Det er jo nemlig vor eneste Trost i den Ulykke, der har rammet Landet, at da den sidste Stump tydsk Land skiltes fra det danske Rige, er ogsaa det sidste Paastud faldet bort til, at den danske Stat skulde være andet end reent dansk, og det danske Folk baade berettiget og forpligtet til at fordre alle Consequenter heraf fuldstændigen gennemførte. Vi maae jo være os vel bevidste, at Kampen mellem Dansk og Tydsk ikke er afsluttet med Wienerfreden, og at vi i den ulige Kamp umuligt vilde kunne hænde bort Folks Selvstændighed og bort Rigets uafhængighed, uden at vi endog saa med Eensidighedens Energi, udville vor egen Nationalitet og gennemføre dens berettigede Fordringer i vor hele Samfundstilstand. Derfor kan man ikke sige, at det Factum, jeg her har tilladt mig at henpege paa, er en Bagatel, thi hvor lille det end kan synes, saa ligger dog deri et vigtigt Princip; og den Aand, hvori det opfattes, og den Følelse, det fremkalder, har Betydning for Dan-